

อิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ของบริษัทจดทะเบียนไทย

The Effect of Board of Directors toward Sustainable Report Disclosures of Thai Listed Companies

ดลยา ไชยวงศ์, ทัดพงศ์ อวิโรธนานนท์**, สัตยา ตันจันทรพงศ์*

Donlaya Chaiwong, Thatphong Awirothananon**, Sathaya Thanjunpong*

อาจารย์, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Lecturer, Faculty of Business Administration, Maejo University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีขอบเขตการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2558-2560 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มอุตสาหกรรมตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด ซึ่งไม่นับรวมกลุ่มที่กำลังอยู่ระหว่างการฟื้นฟูการดำเนินงาน กลุ่มหลักทรัพย์ในตลาด เอ็ม เอ ไอ และกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ จำนวน 436 บริษัท ซึ่งใช้แบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลรายงานการพัฒนาความยั่งยืนขององค์กรสหประชาชาติ เพื่อนำไปวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ขนาดคณะกรรมการบริษัทและความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีของคณะกรรมการบริษัทมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ขณะที่การควบคุมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการมีผลกระทบในเชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน นอกจากนี้เมื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างกลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานการพัฒนาความยั่งยืนกับกลุ่มบริษัทที่มีรายงานการพัฒนาความยั่งยืน พบว่า กลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน ผลการศึกษาส่วนใหญ่สอดคล้องกันกับภาพรวม ยกเว้นบริษัทที่มีอายุบริษัทเพิ่มขึ้น กลับมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง สำหรับตัวแปรควบคุม พบว่า ขนาดบริษัท ความสามารถในการทำกำไรและบริษัทที่มีรายงานการพัฒนาความยั่งยืนมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน อย่างไรก็ตามสำหรับกลุ่มบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัทมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลซึ่งสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสม และส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : คณะกรรมการบริษัท, การเปิดเผยรายงานความยั่งยืน, บริษัทจดทะเบียน

* นักวิจัยร่วม

** นักวิจัยร่วม และผู้รับผิดชอบบทความ

ABSTRACT

The objective of this study is to investigate the impact of board of directors on the sustainable report disclosures (hereafter called SRD) of listed companies in the Stock Exchange of Thailand. The study period is based on during the year 2015–2017 and the sample could be divided into eight industries according to the Stock Exchange of Thailand, which excluded the REHABCO industry, MAI, and PF&REIT fund, respectively. The sample size consists of 436 companies. The questionnaires of United Nations Global Compact are used for the evaluation of SRD. Data analysis is utilized by a multiple regression analysis. This paper finds that board size and accounting profession board have positive effects on the SRD. While, dual CEO has negative effects on the SRD. When divided the sample into two groups (firms with and without sustainable report), this paper finds that the effects of firms without sustainable report are similar, except firms with higher age have a lower SRD. Regarding control variables, firm size, profitability and the sustainable report have positive effects on the SRD. However, the relationship between board independent and SRD is significantly positive for companies with the sustainable report. The results are useful to provide the guideline to the regulators in developing the rule and encouraging listed companies to disclosures a better sustainable report.

Keywords: Board of Directors, Sustainable Report Disclosures, Listed Companies

บทนำ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) โดยในการดำเนินธุรกิจจะต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในปี พ.ศ. 2556 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) จึงส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการจัดทำรายงานความยั่งยืน (Sustainable Report) หรือรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมแยกออกจากรายงานประจำปี เพื่อนำเสนอข้อมูลจากการดำเนินงานที่มีผลกระทบในเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อม และช่วยลดผลกระทบในเชิงลบจากการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ขณะที่คณะกรรมการบริษัทเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายในการบริหารงานต่าง ๆ เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ให้แก่ผู้ถือหุ้น ตลอดจนกำกับการดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของบริษัท รวมทั้งเพื่อให้คณะกรรมการบริษัทสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการจัดโครงสร้างของคณะกรรมการบริษัทที่เหมาะสมตามที่ ก.ล.ต. กำหนด และสนับสนุนให้มีการบริหารงานตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี เช่น ประธานกรรมการบริษัทและคณะกรรมการบริษัท ควรมีความเป็นอิสระ รวมทั้งกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ควรมีความรู้ทางด้านบัญชีและการเงิน เป็นต้น ซึ่งถ้าคณะกรรมการบริษัทปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอาจช่วยลดปัญหาตัวแทน (Agency Problem) จากงานวิจัยของ Fuente, García-Sánchez and Lozano (2017) และ Naseem et al. (2017) พบว่า จำนวนคณะกรรมการบริษัทอิสระที่เพิ่มขึ้นจะมีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มขึ้น ขณะที่ Issa (2017) และ Ghabayen, Mohamad and Ahmad (2016) กลับพบว่า บริษัทที่มีสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระเพิ่มขึ้นกลับมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง อย่างไรก็ตาม Salehi, Tarighi and Rezanezhad (2017) และ Ahmad, Rashid and Gow (2017) พบว่าความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัทไม่มีผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน จะเห็นได้ว่างานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวกับคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนยังคงขัดแย้งกัน (ทั้งจำนวนคณะกรรมการบริษัท และสัดส่วนกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท) ดังนั้นเพื่อความชัดเจนและมีประโยชน์มากยิ่งขึ้น จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษาว่า คณะกรรมการบริษัทที่มีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนไทยอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของกลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานการพัฒนาความยั่งยืนว่ามีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรม

การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) คณะกรรมการบริษัทเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายการบริหารงาน ตลอดจนการกำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยควรวรรمตำแหน่งประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการ และคณะกรรมการบริษัทควรมีความเป็นอิสระเพื่อให้ประธานกรรมการบริษัทและคณะกรรมการบริษัทสามารถตรวจสอบและติดตามการทำงานของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสามารถอธิบายโดยทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) นอกจากนั้นคณะกรรมการบริษัทควรเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนทำให้ผู้ถือหุ้นของกิจการได้รับประโยชน์สูงสุด โดยต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่นซึ่งสามารถอธิบายโดยทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder's Theory) การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้แก่มูลนิธิมีส่วนได้เสียก็เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการแสดงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนจะมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Lourenco et al., 2012; Thanjunpong, Awirothananon & Dechsiri, 2019)

การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน

การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนขององค์กรสหประชาชาติ (United Nations Global Compact) แสดงถึงการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจของบริษัทด้วยความยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำเสนอต่อสาธารณชนโดยการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามหลักสากล 10 ประการของ UN Global Compact ที่ครอบคลุม 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านแรงงาน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการต่อต้านทุจริต ดังนี้

1. สนับสนุนและเคารพในการปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ประกาศในระดับสากล
2. หมั่นตรวจตราดูแลมิให้ธุรกิจของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน
3. ส่งเสริมสนับสนุนเสรีภาพในการรวมกลุ่มของแรงงานและการรับรองสิทธิในการร่วมเจรจาต่อรองอย่างจริงจัง
4. ส่งเสริม สนับสนุน และหาแนวทาง เพื่อต่อต้านการใช้แรงงานเกณฑ์และที่เป็นการบังคับในทุกรูปแบบ
5. ส่งเสริม สนับสนุน และหาแนวทาง เพื่อต่อต้านการใช้แรงงานเด็กอย่างจริงจัง
6. ส่งเสริม สนับสนุน และหาแนวทาง เพื่อต่อต้านการเลือกปฏิบัติในเรื่องการจ้างแรงงานและการประกอบอาชีพ
7. สนับสนุนแนวทางการระแวดระวังในการดำเนินงานที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
8. อาสาจัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการยกระดับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
9. ส่งเสริมการพัฒนาและการเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
10. ดำเนินงานเพื่อต่อต้านการทุจริตรวมทั้งการกรรโชก และการให้สินบนในทุกรูปแบบ

อิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน

งานวิจัยในอดีตพบว่า คณะกรรมการบริษัท ประกอบด้วย การควรวรรมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการ ขนาดคณะกรรมการบริษัท ความเป็นอิสระและความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีของคณะกรรมการบริษัท มีผลกระทบต่อเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ดังนี้

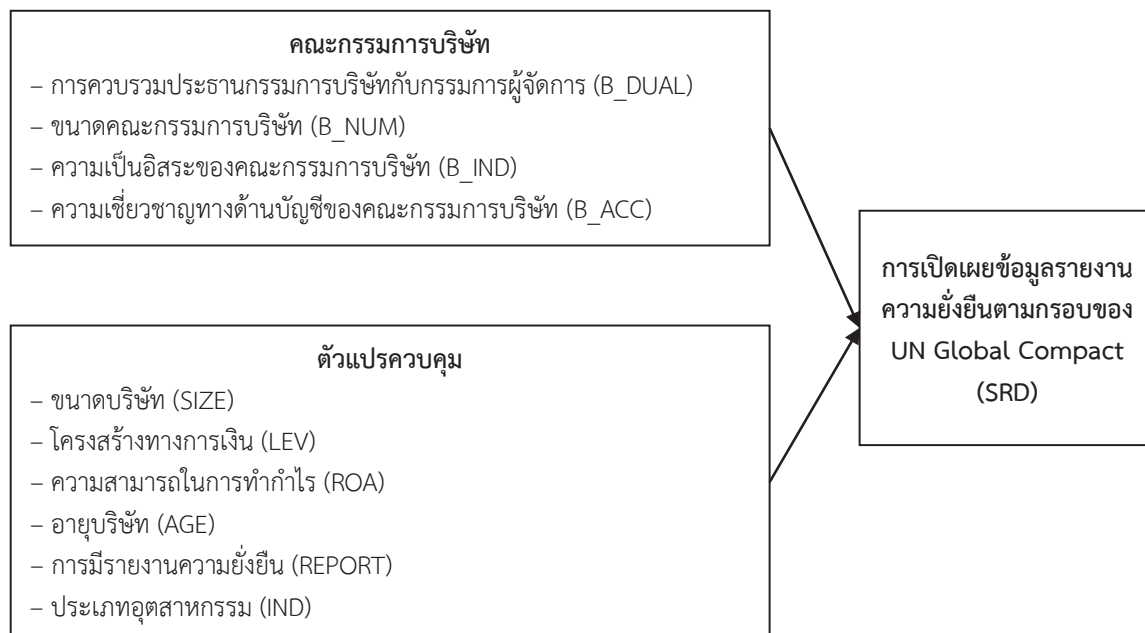
การรวบรวมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการ (B_DUAL) งานวิจัยของ Donnelly and Mulcahy (2008) และ Jizi et al. (2014) พบว่า บริษัทที่มีการรวบรวมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ Allegriani and Greco (2011) Giannarakis (2014) Dias, Rodrigues and Craig (2017) และ Guerrero-Villegas et al. (2018) พบว่า บริษัทที่มีการรวบรวมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง ขณะที่งานวิจัยของ สุกฤตา บุรินทร์วัฒนา (2561) Razak and Mustapha (2013) Habbash (2016) และ Issa (2017) ไม่พบว่า บริษัทที่มีการรวบรวมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน

ขนาดคณะกรรมการบริษัท (B_NUM) งานวิจัยของ สุกฤตา บุรินทร์วัฒนา (2561) Haslinda, Alia and Faizah (2016) Akbas (2016) Ghabayen, Mohamad and Ahmad (2016) Ahmad, Rashid and Gow (2017) และ Naseem et al. (2017) พบว่า คณะกรรมการบริษัทขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้น ขณะที่งานวิจัยของ Andres and Vallelado (2008) กลับพบว่า คณะกรรมการบริษัทขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ Razak and Mustapha (2013) และ Issa (2017) ไม่พบว่า ขนาดคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน

ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท (B_IND) ใช้สัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท เป็นงานวิจัยของ Haslinda, Alia and Faizah (2016) Fuente, García-Sánchez and Lozano (2017) และ Naseem et al. (2017) พบว่า บริษัทที่มีสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระเพิ่มขึ้นมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้น ขณะที่งานวิจัยของ Issa (2017) และ Ghabayen, Mohamad and Ahmad (2016) กลับพบว่า บริษัทที่มีสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระเพิ่มขึ้นมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ Razak and Mustapha (2013) Majeed, Aziz and Saleem (2015) Habbash (2016) Salehi, Tarighi and Rezanezhad (2017) และ Ahmad, Rashid and Gow (2017) ไม่พบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน

ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีของคณะกรรมการบริษัท (B_ACC) ใช้สัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทที่จบการศึกษาทางด้านบัญชี โดยงานวิจัยของ Akbas (2016) พบว่า ระดับการศึกษาของคณะกรรมการบริษัทมีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่เพิ่มขึ้น ขณะที่งานวิจัยของ Prabowo et al. (2017) กลับพบว่า การจบการศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจ การบัญชีและเศรษฐศาสตร์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน

นอกจากนั้น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ประกอบไปด้วย ขนาดบริษัท (SIZE) โครงสร้างทางการเงิน (LEV) ความสามารถในการทำกำไร (ROA) อายุบริษัท (AGE) การมีรายงานความยั่งยืน (REPORT) ประเภทอุตสาหกรรม (IND) (ไซมพร รัตนเจริญชัย, ปาริชาติ ราชประดิษฐ์ และสัมพันธ์ เนตยานันท์, 2560; Das, Dixon & Michael, 2015; Habbash, 2016; Haslinda, Alia & Faizah, 2016; Fuente, García-Sánchez & Lozano, 2017; Issa, 2017; Thanjunpong, Awirothananon & Dechsiri, 2019) ดังนั้นในครั้งนี้งานวิจัยศึกษาอิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2561 มีทั้งสิ้น 758 บริษัท (ข้อมูล ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2561) โดยจำกัดการศึกษาเฉพาะปี พ.ศ. 2558-2560 และการศึกษาครั้งนี้ไม่เลือกกลุ่มที่กำลังอยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน 7 บริษัท กลุ่มหลักทรัพย์ในตลาด เอ็ม เอ ไอ (Market for Alternative Investment: MAI) 151 บริษัท และกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ 59 บริษัท ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมีจำนวนทั้งสิ้น 541 บริษัท เพราะกลุ่มบริษัทดังกล่าวมีขนาดธุรกิจและการบริหารงานแตกต่างจากบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่าไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนจำนวน 58 บริษัท จึงมีกลุ่มตัวอย่างคงเหลือจำนวน 436 บริษัท โดยทำการศึกษา 3 ปี คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2560 จึงทำให้มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 1,308 ตัวอย่าง อันประกอบด้วย 1) กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 135 ตัวอย่าง 2) กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน 96 ตัวอย่าง 3) กลุ่มธุรกิจการเงิน จำนวน 159 ตัวอย่าง 4) กลุ่มวัสดุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 222 ตัวอย่าง 5) กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 243 ตัวอย่าง 6) กลุ่มทรัพยากร 111 ตัวอย่าง 7) กลุ่มบริการ 237 ตัวอย่าง 8) กลุ่มเทคโนโลยี จำนวน 105 ตัวอย่าง

การวัดค่าของตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุม ดังนี้

1. **ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)** ได้แก่ คณะกรรมการบริษัท (Board of Directors) ประกอบด้วย การควบคุมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการ (Chief Executive Officer Duality: B_DUAL) จะใช้ตัวแปรเทียมเป็นตัววัด โดยให้ค่าเป็น 1 ถ้าประธานกรรมการเป็นคนเดียวกับกรรมการผู้จัดการที่เหลือเป็น 0 ขนาดคณะกรรมการบริษัท (Board Size: B_NUM) วัดจากจำนวนคณะกรรมการบริษัท ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท (Board Independence: B_IND) ใช้สัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท (The Percentage of Non-Executive

Directors in the Board of Directors) ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีของคณะกรรมการบริษัท (Accounting Profession Board: B_ACC) ใช้สัดส่วนของกรรมการที่จบการศึกษาทางด้านบัญชีในคณะกรรมการบริษัท (The Percentage of Board with Graduation from Accounting in the Board of Directors)

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ คะแนนการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน (SRD) โดยคำนวณจากแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนแบบตามกรอบของ UN Global Compact ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ด้านแรงงาน (Labour) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) และด้านการต้านการทุจริต (Anti-Corruption) รวม 10 หลักการ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ให้ 0 คะแนน เมื่อบริษัทไม่เปิดเผยข้อมูล ให้ 1 คะแนน เมื่อบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลและอธิบายภาพรวมว่าได้ปฏิบัติทางด้านสิทธิมนุษยชน ด้านแรงงาน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการต้านการทุจริตอย่างไร ให้ 2 คะแนน เมื่อบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลและอธิบายถึงลำดับขั้นตอนหรือกระบวนการในการปฏิบัติทางด้านสิทธิมนุษยชน ด้านแรงงาน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการต้านการทุจริตในแต่ละด้านอย่างไร

3. ตัวแปรควบคุม (Control Variables) เป็นตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะของบริษัทที่มีผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน งานวิจัยในอดีตที่มีการศึกษามาแล้ว ประกอบด้วย ปัจจัยขนาดบริษัท โครงสร้างทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไร อายุบริษัท การมีรายงานความยั่งยืน และกลุ่มอุตสาหกรรม ดังนี้

3.1 ขนาดบริษัท (Firm Size: SIZE) วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม

3.2 โครงสร้างทางการเงิน (Leverage: LEV) วัดจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม

3.3 ความสามารถในการทำกำไร (Profitability: ROA) ใช้อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) ซึ่งคำนวณจากกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม

3.4 อายุบริษัท (Firm Age: AGE) วัดจากอายุบริษัทตั้งแต่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จนถึงปัจจุบัน

3.5 การมีรายงานความยั่งยืน (the Sustainable Report: REPORT) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งใช้ตัวแปรเทียม (0, 1) เป็นตัววัด โดยกลุ่มบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืนให้ค่าเป็น 1 ที่เหลือเป็น 0

3.6 ประเภทอุตสาหกรรม (Industry Group: IND) แบ่งตามการแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยออกเป็น 8 กลุ่มซึ่งใช้ตัวแปรเทียม (0, 1) เป็นตัววัด

ตัวแปรที่ใช้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม มีดังนี้

$$\text{ตัวแปร 1: } SDR_i = \beta_0 + \beta_1 B_DUAL_i + \beta_2 B_NUM_i + \beta_3 B_IND_i + \beta_4 B_ACC_i + \beta_5 SIZE_i + \beta_6 LEV_i + \beta_7 ROA_i + \beta_8 AGE_i + \beta_9 REPORT_i + \sum_{j=10}^{16} \beta_j IND_j + \sum_{j=17}^{18} \beta_j YEAR_j$$

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อแบ่งตามการให้ความสำคัญในการนำเสนอข้อมูลรายงานความยั่งยืน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน (ตัวแปร 2.1) และกลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน (ตัวแปร 2.2) ดังนี้

$$\text{ตัวแปร 2 : } SDR_i = \beta_0 + \beta_1 B_DUAL_i + \beta_2 B_NUM_i + \beta_3 B_IND_i + \beta_4 B_ACC_i + \beta_5 SIZE_i + \beta_6 LEV_i + \beta_7 ROA_i + \beta_8 AGE_i + \sum_{j=9}^{15} \beta_j IND_j + \sum_{j=16}^{17} \beta_j YEAR_j$$

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และค่าสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีทั้งหมด 4 ตาราง โดยตารางที่ 1 จะแสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร (Pearson Correlation) ตารางที่ 3 แสดงอิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน โดยแบ่งตามกลุ่มบริษัทที่มีและไม่มีรายงานความยั่งยืน และตารางที่ 4 แสดงอิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน โดยแบ่งตามกลุ่มบริษัทที่มีและไม่มีรายงานความยั่งยืน ซึ่งไม่รวมกลุ่มธุรกิจการเงิน (Robustness Check) โดยมีรายละเอียดดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 1 พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,308 ตัวอย่าง โดยเป็นบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน 318 ตัวอย่าง และบริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน 990 ตัวอย่าง ซึ่งโดยภาพรวมมีคะแนนการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนตามกรอบของ UN Global Compact (SRD) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.30 7.19 และ 6.01 คะแนน ตามลำดับ ทางด้านคณะกรรมการบริษัท พบว่า มีการควมรวมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการ (B_DUAL) ร้อยละ 20.00 17.00 และ 22.00 ตามลำดับ มีจำนวนคณะกรรมการบริษัท (B_NUM) โดยเฉลี่ย 10.39 11.40 และ 10.07 คน ตามลำดับ มีสัดส่วนกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท (B_IND) ร้อยละ 40.00 41.00 และ 40.00 ตามลำดับ มีสัดส่วนกรรมการที่จบการศึกษาทางด้านบัญชีในคณะกรรมการบริษัท (B_ACC) โดยเฉลี่ยร้อยละ 12.00 11.00 และ 12.00 ตามลำดับ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของขนาดบริษัท (SIZE) มีค่าเท่ากับ 22.76 23.98 และ 22.37 ตามลำดับ มีโครงสร้างทางการเงิน (LEV) โดยเฉลี่ยร้อยละ 46.00 49.00 และ 45.00 ตามลำดับ มีความสามารถในการทำกำไร (ROA) โดยเฉลี่ยร้อยละ 4.00 5.00 และ 3.00 ตามลำดับ และมีอายุบริษัท (AGE) โดยเฉลี่ยร้อยละ 19.85 20.95 และ 19.49 ตามลำดับ และเป็นบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน (REPORT) ร้อยละ 24.00

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปร

ตัวแปร	ภาพรวม		บริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน		บริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน	
	1,308 ตัวอย่าง		318 ตัวอย่าง		990 ตัวอย่าง	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.
SRD	6.30	2.11	7.19	2.20	6.01	2.00
B_DUAL	0.20	0.40	0.17	0.37	0.22	0.41
B_NUM	10.39	2.74	11.40	2.72	10.07	2.67
B_IND	0.40	0.12	0.41	0.12	0.40	0.12
B_ACC	0.12	0.06	0.11	0.06	0.12	0.06
SIZE	22.76	1.68	23.98	2.06	22.37	1.31
LEV	0.46	0.26	0.49	0.22	0.45	0.27
ROA	0.04	0.10	0.05	0.06	0.03	0.11
AGE	19.85	10.13	20.95	10.98	19.49	9.83
REPORT	0.24	0.43				

หมายเหตุ: SRD = คะแนนการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน; B_DUAL = ค่าเป็น 1 ถ้าประธานกรรมการเป็นคนเดียวกับกรรมการผู้จัดการ ที่เหลือเป็น 0; B_NUM = จำนวนคณะกรรมการบริษัท; B_IND = อัตราส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท; B_ACC = อัตราส่วนของกรรมการที่จบการศึกษาทางด้านบัญชีในคณะกรรมการบริษัท; SIZE = ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม; LEV = อัตราส่วนของหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม; ROA = อัตราส่วนของกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม; AGE = อายุบริษัทตั้งแต่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จนถึงปัจจุบัน; REPORT = ค่าเป็น 1 ถ้าบริษัทมีรายงานความยั่งยืน; *, **, และ *** นัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.10 , 0.05, และ 0.01 ตามลำดับ (ใช้อธิบายตารางที่ 1-4)

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Analysis) พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระระหว่าง B_NUM กับ B_ACC ที่มีค่าสูงสุด -0.428 ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่เกิน ± 0.7 จึงยังถือว่าอยู่ในระดับไม่สูงมากนัก ดังที่ได้แสดงในตารางที่ 2 นอกจากนั้นเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าจะไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์กันของตัวแปร (Multicollinearity) จึงทำการตรวจสอบโดยการคำนวณค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance พบว่า ค่า Tolerance ของทุกตัวแปรมีค่ามากกว่า 0.2 และค่า VIF ของทุกตัวแปรมีค่าไม่เกิน 10 โดยในการศึกษารั้วนี้ พบว่า ค่า Tolerance มีค่าต่ำสุดคือ 0.333 และค่า VIF มีค่าสูงสุด คือ 3.001 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (Hair et al., 2010)

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร (Pearson Correlation)

ตัวแปร	B_DUAL	B_NUM	B_IND	B_ACC	SIZE	LEV	ROA	AGE	REPORT
B_DUAL	1.000								
B_NUM	0.006	1.000							
B_IND	-0.072***	-0.389***	1.000						
B_ACC	0.003	-0.428***	0.222***	1.000					
SIZE	-0.041	0.305***	0.049*	-0.097***	1.000				
LEV	-0.024	0.110***	0.035	0.023	0.419***	1.000			
ROA	0.021	0.014	-0.028	-0.017	0.035	-0.357***	1.000		
AGE	0.049*	0.150***	-0.024	-0.071***	0.126***	-0.029	0.038	1.000	
REPORT	0.054*	0.207***	0.045	-0.094***	0.412***	0.077***	0.087***	0.062**	1.000

หมายเหตุ: ***, **, และ * นัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.01, 0.05, และ 0.10 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของอิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนในภาพรวม จากตารางที่ 3 พบว่า การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_DUAL มีค่าเท่ากับ -0.527 และมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า การควบคุมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการ มีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่ลดลง นอกจากนั้นเมื่อได้พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_NUM มีค่าเท่ากับ 0.083 และมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ถ้าบริษัทมีจำนวนคณะกรรมการบริษัทเพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งจากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_ACC มีค่าเท่ากับ 2.502 และมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ถ้าบริษัทมีกรรมการที่จบการศึกษาทางด้านบัญชีเพิ่มขึ้นจะช่วยให้มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_IND มีค่าเท่ากับ -0.047 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เมื่อบริษัทมีสัดส่วนกรรมการอิสระเพิ่มขึ้นจะทำให้การเปิดเผยข้อมูล รายงานความยั่งยืนลดลงเพียงเล็กน้อย อีกทั้งพบว่า การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า SIZE ROA และ REPORT มีค่าเท่ากับ 0.226 0.979 และ 0.695 ตามลำดับ และมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่ บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรสูง และบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน จะมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นยังพบว่า กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่ม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มบริการมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่แตกต่างกับกลุ่มเทคโนโลยี และรอบระยะเวลาการดำเนินงาน (ปี) มีผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่แตกต่างกับ ปี พ.ศ. 2558 อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งตามการให้ความสำคัญในการนำเสนอข้อมูลรายงานความยั่งยืน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามตารางที่ 3 คือ กลุ่มบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืนและกลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน ดังแสดงตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน ผลการศึกษาส่วนใหญ่สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้นบริษัทที่มีอายุบริษัท เพิ่มขึ้น กลับมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า AGE มีค่าเท่ากับ -0.017 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่กลุ่มบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน กลับพบว่า การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_NUM B_ACC ROA และ AGE มีค่าเท่ากับ 0.045 3.497 -0.865 และ 0.012 ตามลำดับ และไม่มีนัยสำคัญทาง

สถิติ หมายความว่า การเพิ่มจำนวนคณะกรรมการบริษัท การเพิ่มสัดส่วนกรรมการที่จบการศึกษาทางด้านบัญชีในคณะกรรมการบริษัท บริษัทมีความสามารถในการทำกำไรมากขึ้น และอายุบริษัท มีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_IND มีค่าเท่ากับ 1.692 และมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เมื่อบริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการอิสระเพิ่มขึ้นจะทำให้การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 3 อิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน โดยแบ่งตามกลุ่มบริษัทที่มีและไม่มีรายงานความยั่งยืน

ตัวแปร	SDR		บริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน		บริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน	
	(n = 1,308)		(n = 318)		(n = 990)	
	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t
Intercept	0.316	0.330	-1.352	-0.804	2.321	1.871*
B_DUAL	-0.527	-3.854***	-1.106	-3.534***	-0.445	-2.949***
B_NUM	0.083	3.261***	0.045	0.810	0.087	2.985***
B_IND	-0.047	-0.091	1.692	1.691*	-0.549	-0.889
B_ACC	2.502	2.501**	3.497	1.493	2.381	2.156**
SIZE	0.226	5.112***	0.336	3.943***	0.137	2.430**
LEV	-0.154	-0.567	-0.137	-0.163	-0.152	-0.522
ROA	0.979	1.654*	-0.865	-0.440	1.069	1.730*
AGE	-0.009	-1.615	0.012	1.047	-0.017	-2.479**
REPORT	0.695	4.831***				
IND1	-0.702	-2.683***	-1.280	-2.573**	-0.596	-1.936*
IND2	0.120	0.410	-2.119	-3.002***	0.607	1.877*
IND3	-0.490	-1.921*	-2.389	-4.721***	0.038	0.128
IND4	-0.628	-2.634***	-1.425	-2.580***	-0.367	-1.377
IND5	-0.613	-2.641***	-1.857	-3.689***	-0.207	-0.795
IND6	-0.421	-1.521	-1.765	-3.387***	0.116	0.341
IND7	-0.470	-2.000**	-1.564	-3.090***	-0.198	-0.748
YEAR60	0.649	4.839***	1.032	3.731***	0.549	3.624***
YEAR59	0.296	2.207**	0.458	1.623	0.244	1.625
Durbin-Watson	1.855		1.787		1.834	
F value	11.156		5.259		4.464	
p-value	0.000		0.000		0.000	
Adjusted R ²	0.123		0.186		0.056	

ตารางที่ 4 อิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน โดยแบ่งตามกลุ่มบริษัทที่มีและไม่มียางานความยั่งยืน ซึ่งไม่รวมกลุ่มธุรกิจการเงิน (Robustness Check)

ตัวแปร	SDR		บริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน		บริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน	
	(n = 1,149)		(n = 269)		(n = 880)	
	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t
Intercept	-1.891	-1.749*	-4.530	-2.373**	0.491	0.354
B_DUAL	-0.504	-3.439***	-0.816	-2.405**	-0.511	-3.146***
B_NUM	0.085	3.126***	0.066	1.154	0.087	2.799***
B_IND	0.056	0.101	1.737	1.691*	-0.439	-0.666
B_ACC	2.459	2.294**	2.565	0.931	2.654	2.260**
SIZE	0.320	6.499***	0.452	4.952***	0.217	3.544***
LEV	-0.041	-0.147	0.560	0.644	-0.122	-0.403
ROA	1.074	1.801*	-0.274	-0.142	1.165	1.847*
AGE	-0.013	-1.995**	0.006	0.453	-0.021	-2.816***
REPORT	0.672	4.390***				
IND1	-0.662	-2.534**	-1.141	-2.392**	-0.549	-1.761*
IND2	0.292	0.993	-1.699	-2.475**	0.754	2.288**
IND4	-0.541	-2.272**	-1.238	-2.300**	-0.296	-1.094
IND5	-0.639	-2.761***	-1.737	-3.600***	-0.242	-0.917
IND6	-0.521	-1.880*	-1.849	-3.670***	0.069	0.199
IND7	-0.433	-1.844*	-1.527	-3.148***	-0.150	-0.559
YEAR60	0.653	4.583***	0.940	3.266***	0.579	3.568***
YEAR59	0.290	2.036**	0.387	1.325	0.256	1.585
Durbin-Watson	1.878		1.737		1.833	
F value	12.537		6.029		5.245	
p-value	0.000		0.000		0.000	
Adjusted R ²	0.146		0.231		0.072	

นอกจากนี้งานวิจัยนี้ได้ทำ Robustness Check เพื่อทดสอบอิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน (ไม่รวมกลุ่มธุรกิจการเงิน เพราะมีหน่วยงานเฉพาะที่คอยกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจการเงิน ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการวิจัยได้) ผลการวิจัยในภาพรวมจากตารางที่ 4 พบว่า การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_DUAL มีค่าเท่ากับ -0.504 และที่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า การควบคุมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการ มีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่ลดลง นอกจากนั้นเมื่อได้พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_NUM มีค่าเท่ากับ 0.085 และมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ถ้าบริษัทมีจำนวนคณะกรรมการบริษัทเพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งจากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_ACC มีค่าเท่ากับ 2.459 และมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ถ้าบริษัทมีกรรมการที่จบการศึกษาทางด้านบัญชีเพิ่มขึ้นจะช่วยให้มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_IND มีค่าเท่ากับ 0.056 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เมื่อบริษัทมีสัดส่วนกรรมการอิสระเพิ่มขึ้นจะทำให้การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย อีกทั้งพบว่า การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า SIZE ROA และ REPORT มีค่าเท่ากับ 0.320 1.074 และ 0.672 ตามลำดับ และมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า

ว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่ บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรสูง และบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน จะมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้น ขณะที่การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า AGE มีค่าเท่ากับ -0.013 และมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เมื่อบริษัทมีอายุมากขึ้นจะมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มบริการมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่แตกต่างกับกลุ่มเทคโนโลยี และรอบระยะเวลาการดำเนินงาน (ปี) มีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่แตกต่างกับ ปี พ.ศ. 2558 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4

อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งตามการให้ความสำคัญในการนำเสนอข้อมูลรายงานความยั่งยืน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน และกลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน ดังแสดงในตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน ผลการศึกษาส่วนใหญ่สอดคล้องกับภาพรวม ขณะที่กลุ่มบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน กลับพบว่าการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_NUM B_ACC ROA และ AGE มีค่าเท่ากับ 0.066 2.565 -0.274 และ 0.006 ตามลำดับ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า การเพิ่มจำนวนคณะกรรมการบริษัท การเพิ่มสัดส่วนกรรมการที่จบการศึกษาทางด้านบัญชีในคณะกรรมการบริษัท บริษัทมีความสามารถในการทำกำไรมากขึ้น และอายุบริษัท มีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า B_IND มีค่าเท่ากับ 1.737 และมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เมื่อบริษัทที่มีสัดส่วนกรรมการอิสระเพิ่มขึ้นจะทำให้การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้น ซึ่งจากการทำ Robustness Check พบว่าผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกัน ยกเว้นเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของค่า AGE ในภาพรวม มีค่าเท่ากับ -0.013 และมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เมื่อบริษัทมีอายุมากขึ้นจะมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยโดยภาพรวมสรุปได้ว่า คณะกรรมการบริษัทเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยและสามารถแยกออกเป็น 4 ประเด็น ได้ดังนี้

การรวบรวมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการมีผลกระทบในเชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน แสดงว่า บริษัทที่มีการรวบรวมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการจะมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Allegrini and Greco (2011) Giannarakis (2014) Dias, Rodrigues and Craig (2017) และ Guerrero-Villegas et al. (2018) อาจเป็นเพราะว่า การรวบรวมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการทำให้ขาดประสิทธิภาพในการควบคุมและตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร จึงทำให้ผู้บริหารซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมและการเปิดเผยข้อมูล ทำการเปิดเผยข้อมูลลดลงนอกจากนี้ขนาดคณะกรรมการบริษัทยังมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน แสดงว่า คณะกรรมการบริษัทขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder's Theory) และงานวิจัยของ Haslinda, Alia and Faizah (2016) Akbas (2016) Ghabayen, Mohamad and Ahmad (2016) Ahmad, Rashid and Gow (2017) และ Naseem et al. (2017) อาจเป็นเพราะว่า บริษัทขนาดใหญ่จะมีคณะกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหลากหลายด้าน ซึ่งรวมถึงทางด้านบัญชีและการเงิน การจัดการ การผลิต การตลาดและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อีกทั้งคณะกรรมการบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน แสดงว่า บริษัทที่มีกรรมการจบการศึกษาทางด้านบัญชีเพิ่มขึ้นจะช่วยให้การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Akbas (2016) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กรรมการที่จบการศึกษาทางด้านบัญชีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายการค้าและจัดประเภทรายการต่าง ๆ ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการนำเสนอข้อมูลต่อสาธารณชน ดังนั้นการเพิ่มจำนวนกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชี ก็อาจส่งผลกระทบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนที่เพิ่มขึ้นได้

อย่างไรก็ตามไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเพิ่มสัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทไม่มีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Razak and Mustapha (2013)

Majeed, Aziz and Saleem (2015) Habbash (2016) Salehi, Tarighi and Rezanezhad (2017) และ Ahmad, Rashid and Gow (2017) อาจเป็นเพราะว่า บริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยส่วนใหญ่มีผู้ถือหุ้นรายใหญ่เป็นบุคคลภายในครอบครัว จึงอาจทำให้กรรมการอิสระไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (Cabeza-García, Sacristán-Navarro & Gómez-Ansón, 2017)

นอกจากนั้นเมื่อแบ่งตามการให้ความสำคัญในการนำเสนอข้อมูลรายงานความยั่งยืน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน และกลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน เพื่อศึกษาความแตกต่างของกลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานการพัฒนาความยั่งยืนว่ามีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน พบว่า กลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน ผลการศึกษาส่วนใหญ่สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้นบริษัทที่มีอายุบริษัทเพิ่มขึ้น กลับมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rettab, Brik, & Mellahi (2009) และ Xianbing & Anbumozhi (2009) อาจเป็นเพราะว่าบริษัทที่มีอายุน้อยจะเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนมากขึ้นเพื่อจูงใจนักลงทุนและการขอสินเชื่อ ขณะที่กลุ่มบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน เมื่อบริษัทมีสัดส่วนกรรมการอิสระเพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบต่อในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Haslinda, Alia and Faizah (2016) Fuente, García-Sánchez and Lozano (2017) และ Naseem et al. (2017) อาจเป็นเพราะว่ากรรมการอิสระสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริษัทที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม โดยจะให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน

นอกจากนั้นยังพบว่า บริษัทขนาดใหญ่ บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรสูง และบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน จะมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Razak and Mustapha (2013) Habbash (2016) และ Issa, (2017) อาจเป็นเพราะว่า บริษัทขนาดใหญ่และบริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรสูง มีเงินทุนและทรัพยากรที่มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก รวมทั้งจะให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบและนโยบายของหน่วยงานกำกับดูแล ตลอดจนแสดงถึงการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม อีกทั้งเพื่อรักษาชื่อเสียงและสร้างภาพลักษณ์ของบริษัท และยังพบว่าในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่แตกต่างกันและในปี พ.ศ. 2560 บริษัทมีการเปิดเผยรอบข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2558 แสดงให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนได้ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้น

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีขอบเขตการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2558-2560 จำนวน 436 บริษัท ซึ่งใช้แบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลรายงานการพัฒนาความยั่งยืนขององค์กรสหประชาชาติ (United Nations Global Compact) เพื่อนำไปวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ขนาดคณะกรรมการบริษัทและความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีของคณะกรรมการบริษัท มีผลกระทบในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ขณะที่การควบคุมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการมีผลกระทบในเชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนสำหรับตัวแปรควบคุม พบว่า ขนาดบริษัท ความสามารถในการทำกำไร และบริษัทที่มีรายงานการพัฒนาความยั่งยืนมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน นอกจากนี้เมื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างกลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานการพัฒนาความยั่งยืนกับกลุ่มบริษัทที่มีรายงานการพัฒนาความยั่งยืน พบว่า กลุ่มบริษัทที่ไม่มีรายงานความยั่งยืน ผลการศึกษาส่วนใหญ่สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้นบริษัทที่มีอายุบริษัทเพิ่มขึ้น กลับมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง ขณะที่กลุ่มบริษัทที่มีรายงานความยั่งยืน ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัทมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน รวมทั้งในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนที่ต่างกันและในปี พ.ศ. 2560 บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2558 แสดงให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนได้ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้น ซึ่งหน่วยงานกำกับดูแลสามารถนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสม และส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่า ขนาดคณะกรรมการบริษัท และความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีของคณะกรรมการบริษัท ช่วยทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้น ดังนั้นหน่วยงานกำกับดูแลควรส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยมีคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีมากขึ้น นอกจากนั้นควรส่งเสริมให้บริษัทมีคณะกรรมการบริษัทขนาดใหญ่ เพื่อสามารถควบคุมและตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะที่การควบคุมประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการให้มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนลดลง ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยควรมีการแบ่งแยกผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งประธานกรรมการบริษัทกับกรรมการผู้จัดการ อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ไม่พบว่าความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัทมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยคัดเลือกกรรมการบริษัท ที่มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการเปิดเผยข้อมูลรายงานการพัฒนาความยั่งยืน ซึ่งควรใช้แบบประเมินของ GRI Sustainability Reporting Standards เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อีกทั้งควรเพิ่มคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committees) เพื่อศึกษาผลกระทบที่มีต่อการเปิดเผยรายงานความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ชไมพร รัตนเจริญชัย, ปาริชาติ ราชประดิษฐ์ และสัมพันธ์ เนตยานันท์. (2560). ผลกระทบจากการกำกับดูแลกิจการและรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **วารสารวิชาชีพบัญชี**, 13(37), 53–72.

สุกฤตา บุรินทร์วัฒนา. (2561). อิทธิพลส่งผ่านของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและผลการดำเนินงาน: กรณีศึกษาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **วารสารบริหารธุรกิจ ศรีนครินทรวิโรฒ**, 9(2), 72–81.

Ahmad, N. B. J., Rashid, A. & Gow, J. (2017). Board independence and corporate social responsibility (CSR) reporting in Malaysia. **Australasian Accounting, Business and Finance Journal**, 11(2), 61–85.

Akbas, H. E. (2016). The relationship between board characteristics and environmental disclosure: Evidence from Turkish listed companies. **South East European Journal of Economics and Business**, 11(2), 7–19.

Allegrini, M. & Greco, G. (2011). Corporate boards, audit committees and voluntary disclosure. **Journal of Management and Governance**, 17(1), 1–30.

Andres, P. & Vallelado, E. (2008). Corporate governance in banking: The role of the board of directors. **Journal of Banking & Finance**, 32(12), 2570–2580.

Cabeza-García, L. C., Sacristán-Navarro, M. & Gómez-Ansón, S. (2017). Family involvement and corporate social responsibility disclosure. **Journal of Family Business Strategy**, 8(2), 109–122.

Das, S., Dixon, R. & Michael, A. (2015). Corporate social responsibility reporting: A longitudinal study of listed banking companies in Bangladesh. **World Review of Business Research**, 5(1), 130–154.

Dias, A., Rodrigues, L. L. & Craig, R. (2017). Corporate governance effects on social responsibility disclosures. **Australasian Accounting, Business and Finance Journal**, 11(2), 3–22.

Donnelly, R. & Mulcahy, M. (2008). Board structure, ownership, and voluntary disclosure in Ireland. **Corporate Governance an International Review**, 16(5), 416–429.

- Fuente, J. A., García-Sánchez, I. M. & Lozano, M. B. (2017). The role of the board of directors in the adoption of GRI guidelines for the disclosure of CSR information. **Journal of Cleaner Production**, 141, 737–750.
- Ghabayen, M. A., Mohamad, N. R. & Ahmad, N. (2016). Board characteristics and corporate social responsibility disclosure in the Jordanian banks. **Corporate Board: Role, Duties & Composition**, 12(1), 84–100.
- Giannarakis, G. (2014). The determinants influencing the extent of CSR disclosure. **International Journal of Law and Management**, 56(5), 393–416.
- Guerrero-Villegas, J., Pérez-Calero, L., Hurtado-González, J. M. & Giráldaz-Puig, P. (2018). Board attributes and corporate social responsibility disclosure: A meta-analysis. **Sustainability**, 10(12), 4808.
- Habbash, M. (2016). Corporate governance and corporate social responsibility disclosure: Evidence from Saudi Arabia. **Journal of Economic and Social Development**, 3(1), 87–103.
- Hair, F., Black, W., Babin, B. & Anderson, R. (2010). **Multivariate Data Analysis**. 7th Ed. New Jersey: Pearson Education.
- Haslinda, Y., Alia, D. A. J. & Faizah, D. (2016). Corporate governance and corporate social responsibility disclosures: An emphasis on the CSR key dimensions. **Journal of Accounting and Auditing: Research & Practice**, DOI: 10.5171/2016.476550.
- Issa, A. I. F. (2017). The factors influencing corporate social responsibility disclosure in the Kingdom of Saudi Arabia. **Australian Journal of Basic and Applied Sciences**, 11(10), 1–19.
- Jizi, M. I., Salama, A., Dixon, R. & Stratling, R. (2014). Corporate governance and corporate social responsibility disclosure: Evidence from the US banking sector. **Journal of Business Ethics**, 125(4), 601–615.
- Lourenco, I. C., Branco, M. C., Curto, J. D. & Eugénio, T. (2012). How does the market value corporate sustainability performance? **Journal of Business Ethics**, 108(4), 417–428.
- Majeed, S., Aziz, T. & Saleem, S. (2015). The effect of corporate governance elements on corporate social responsibility (CSR) disclosure: An empirical evidence from listed companies at KSE Pakistan. **International Journal of Financial Studies**, 3(4), 530–556.
- Naseem, M. A., Riaz, S., Rehman, R. U., Ikram, A. & Malik, F. (2017). Impact of board characteristics on corporate social responsibility disclosure. **The Journal of Applied Business Research**, 33(4), 801–810.
- Prabowo, M. A., Iswaningtyas, A., Syofyan, E., Idris, I., Mulazid, A. S. & Habbe, A. H. (2017). Board of directors and CSR disclosure in Indonesian banking industry: does education matter? **International Journal of Trade and Global Markets**, 10(4), 322–338.
- Razak, S. E. A. & Mustapha, M. (2013). Corporate social responsibility disclosures and board structure: Evidence from Malaysia. **Jurnal Teknologi (Social Sciences)**, 64(3), 73–80.
- Rettab, B., Brik, A. B., & Mellahi, K. (2009). A study of management perceptions of the impact of corporate social responsibility on organizational performance in emerging economies: The case of Dubai. **Journal of Business Ethics**, 89(3), 371–390.
- Salehi, M., Tarighi, H. & Rezanezhad, M. (2017). The relationship between board of directors' structure and company ownership with corporate social responsibility disclosure. **Humanomics**, 33(4), 398–418.

- Thanjunpong, S., Awirothananon, T. & Dechsiri, P. (2019). The impact of sustainable development report on firm performance in Thailand. **Journal of Accounting and Finance**, 19(3), 11–18.
- Xianbing, L. & Anbumozhi, V. (2009). Determinant factors of corporate environmental information disclosure: An empirical study of Chinese listed companies. *Journal of cleaner production*, 17(6), 593–600.